

ZAJEDNIČKA SIGURNOSNA I OBRAMBENA POLITIKA

Operacija EUFOR Althea

Ažurirano u siječnju 2025. godine

Pozadina misije

Operacija ALTHEA Snaga Europske unije (EUFOR) u Bosni i Hercegovini vojna je operacija Europske unije započeta 2. prosinca 2024. godine preuzimanjem odgovornosti za održavanje sigurnog i stabilnog okruženja u BiH od Stabilizacijskih snaga (SFOR), koje je predvodio NATO.

Mandat i ciljevi

Temeljem izvršnog mandata sukladno Poglavlju VII Povelje Ujedinjenih naroda, EUFOR je odgovoran za primjenu vojnih aneksa Općeg okvirnog sporazuma o miru, također poznatog i kao Daytonski mirovni sporazum.

Temeljni ciljevi EUFOR-a i nadalje su:

- potpora cjelokupnoj sveobuhvatnoj strategiji Europske unije za BiH;
- potpora vlastima BiH u održavanju sigurnog i stabilnog okruženja u zemlji;
- kombinirana i kolektivna obuka i vježbe s Oružanim snagama BiH (OS BiH).

Od početka misije, odgovornost za izvršenje mnogih zadaća prebačena je na lokalne vlasti po načelu „domaće odgovornosti“, sukladno putu BiH prema članstvu u EU. Neovisno od toga, EUFOR se zalaže za okruženje u kojem se može nastaviti mirovni proces, ali zadržava punu odgovornost i ovlasti za ponovno preuzimanje kontrole ako je to potrebno.

ČINJENICE I BROJKE	
Područje misije: Bosna i Hercegovina	
Sjedište: Sarajevo (baza Butmir)	
Početak mandata: 2. prosinca 2004. godine (UN rezolucija br. 1575)	
Obnova mandata: 2. studenog 2024. godine (UN rezolucija br. 2757)	
Zapovjednik snaga: general-bojnik Florin-Marian Barbu (Rumunjska)	
Broj zemalja sudionica u misiji: 24	
Albanija, Austrija, Belgija, Bugarska, Češka Republika, Čile, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Mađarska, Moldavija, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Republika Sjeverna Makedonija, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Turska.	

Aktivnosti

Potpora domaćim vlastima u održavanju sigurnog i stabilnog okruženja: EUFOR nadgleda događanja u BiH i održava blisku vezu s domaćim sigurnosnim agencijama kako bi imao potpun i pravovremen uvid u pitanja vezana za sigurnost. Na lokalnoj razini, EUFOR je nazočan kroz male timove vojnika koji žive u zajednicama diljem Bosne i Hercegovine (timovi za vezu i osmatranje – LOT-ovi). Multinacionalna bojna EUFOR-a (MNBN), koja je smještena u bazi Butmir, može u kratkom vremenskom periodu biti raspoređena kopnenim i zračnim putem, a opremljena je i obučena da po potrebi odgovori na različite vrste situacija. Osoblje EUFOR-a nazočno u zemlji može biti pojačano snagama EU (pričuvne snage stacionirane izvan zemlje) u kratkom vremenskom periodu i kroz koordinaciju s NATO-om, temeljem aranžmana „Berlin plus“.

Kombinirana i kolektivna obuka s OS BiH: EUFOR nastavlja s planiranjem, organizacijom, koordinacijom i izvođenjem kolektivne obuke s Oružanim snagama BiH kako bi se poboljšala interoperabilnost u operacijama potpore miru i za buduće međunarodne operacije.

Potpora borbi protiv širenja oružja, demilitarizaciji i deminiranju: BiH još uvijek posjeduje velike zalihe naoružanja, streljiva i mina zaostalih nakon rata (1992.-1995.), od kojih su mnoge protokom vremena postale još opasnije.

- EUFOR pruža neophodnu ekspertizu, potporu, praćenje i mentorstvo za Master plan za streljivo, oružje i minsko-eksplozivna sredstva s ciljem sigurnog uklanjanja i skladištenje ovih sredstava.
- EUFOR ima važan doprinos u realizaciji Strategije protuminskog djelovanja BiH. On pruža potporu putem stručnih savjeta, pomaže Deminerskoj bojni OS BiH te na godišnjoj razini pruža obuku za preko 15.000 osjetljivih kategorija odraslih i djece o opasnostima od mina.
- EUFOR igra ulogu u nadzoru naoružanja vršeći verifikacije i inspekcije.

Politički nadzor i strateško upravljanje

EUFOR predstavlja vojnu silu Europske unije u BiH. S političke strane, EU u BiH predstavlja specijalni predstavnik EU u BiH i šef Delegacije EU u BiH veleposlanik Luigi Soreca. BiH teži ka tome da postane članica EU. U listopadu 2020. godine, Vijeće Europske unije je potvrdilo privrženost budućnosti BiH u EU kao jedinstvene, ujedinjene i suverene zemlje. Nakon što je u prosincu 2022. godine donijelo odluku da odobri Bosni i Hercegovini status zemlje kandidata, Vijeće Europske unije je u ožujku 2024. godine donijelo odluku o početku pregovora o pristupanju s BiH.

Vojno upravljanje

Operacija se provodi temeljem aranžmana „Berlin plus“ s Vrhovnim zapovjedništvom NATO-a za Europu (SHAPE), koje djeluje kao operativno zapovjedništvo EU. Zamjenik načelnika stožera SHAPE **general-pukovnik Hubert Cottureau** (Francuska) operativni je zapovjednik EU.

Zajednička sigurnosna i obrambena politika uključuje postepeno formuliranje zajedničke politike obrane koja vremenom može dovesti do zajedničke obrane. Zajednička sigurnosna i obrambena politika omogućava EU da razvija civilne i vojne kapacitete za upravljanje krizama i sprečavanje sukoba na međunarodnom planu, te na taj način pomaže u održavanju mira i međunarodne sigurnosti, sukladno Povelji UN-a. Zajednička sigurnosna i obrambena politika uključuje i jaku komponentu za sprečavanje sukoba.

Više informacija i pozadinskih dokumenata dostupno je na:

www.euforbih.org www.eeas.europa.eu